

Priekšlikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru 2014.gadā

I. Minimālās mēneša darba algas apmēra pārskatīšanas pamats un kārtība, esošais minimālās mēneša darba algas apmērs

Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 17.maija noteikumiem Nr.390 „Minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas kārtība” (turpmāk – noteikumi) Labklājības ministrijai kopīgi ar Finanšu ministriju un Ekonomikas ministriju katru gadu jāizvērtē ekonomiskā situācija valstī un jāizstrādā priekšlikums par minimālās mēneša darba algas apmēru (ar precizitāti līdz latam), ņemot vērā Ekonomikas ministrijas sagatavotās makroekonomiskās prognozes un ekonomiskās situācijas izmaiņas iepriekšējā gadā, plānotās izmaiņas nodokļu sistēmā (iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma, obligātās valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmju izmaiņas), kā arī minimālās mēneša darba algas izmaiņas citās Baltijas valstīs (Igaunijā un Lietuvā) un Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) aprēķināto pilna iztikas minimuma patēriņa groza vidējo gada vērtību vienam iedzīvotājam mēnesī.

Izstrādāto priekšlikumu par minimālās mēneša darba algas apmēru 2014.gadā Labklājības ministrijai līdz 2013.gada 1.jūnijam ir jāiesniedz saskaņošanai Nacionālās trīspusējās sadarbības padomē (turpmāk – NTSP).

Pēc priekšlikuma par minimālās mēneša darba algas apmēru un ieviešanas datumu 2014.gadā izskatīšanas NTSP, tas ir jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabineta sēdē un saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu vai samazināšanu Labklājības ministrija izstrādās Ministru kabineta noteikumu projektu par minimālās mēneša darba algas un minimālās stundas tarifa likmes apmēru 2014.gadā. Savukārt Finanšu ministrijai jāizstrādā normatīvo aktu projekti par nepieciešamajiem grozījumiem Ministru kabineta noteikumos, kas saistīti ar darba samaksas jautājumiem. Ja Ministru kabinets pieņem lēmumu par minimālās mēneša darba algas saglabāšanu 2014.gadā iepriekšējā apmērā, nekādi normatīvo aktu projekti nav jāizstrādā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumiem Nr.1096 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi” valstī minimālā mēneša darba alga ir **200 LVL** un minimālā stundas tarifa likme ir **1,203 LVL**.

Labklājības ministrija piedāvāja Ekonomikas ministrijai un Finanšu ministrijai izvērtēšanai priekšlikumu par minimālās mēneša darba algas palielinājuma variantiem šādā apmērā un termiņā:

1.variants – paaugstināt minimālo algu no 200 LVL uz **210 LVL** (5,0%),
sākot ar 2014.gada 1.janvāri

(konvertējot (0,702804) un noapaļojot, **300 EUR**);

2.variants – paaugstināt minimālo algu no 200 LVL uz **220 LVL** (10,0%), sākot ar 2014.gada 1.janvāri

(konvertējot (0,702804) un noapaļojot **315 EUR**).

Turpmāk ziņojumā tiks izvērtēta ekonomiskā situācija valstī un citi rādītāji, kā arī Ekonomikas ministrijas un Finanšu ministrijas sniegtie priekšlikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru 2014.gadā.

II. Ekonomiskā situācija valstī

2.1. Ekonomiskās situācijas izvērtējums 2011., 2012.gadā un izaugsmes perspektīvas 2013., 2014.gadā

Lai arī 2011. un 2012.gadā pieauga nenoteiktība ārējos tirgos un ES kopumā izaugsme bija vāja, Latvijas ekonomikā saglabājās stabili izaugsmes tempi. 2011.gadā iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP) pieaugums bija par 5,5% un 2012.gadā – 5,6%. IKP kāpumu ir noteicis galvenokārt eksporta palielinājums un investīciju kāpums, kas atbilstoši veicinājis privāto patēriņu.

Pēdējos gados par ekonomikas dzinējspēku ir kļuvis eksports. Preču un pakalpojumu eksporta apjomi pašlaik ir sasnieguši vēsturiski augstāko līmeni. 2011.gadā Latvijas preču un pakalpojumu eksports pieauga par 12,7%, bet 2012.gadā – par 7,1%.

Eksporta turpmākās attīstības iespējas ietekmēs ne tikai ārējā pieprasījuma izmaiņas, bet arī Latvijas ražotāju konkurētspēja. Jāņem vērā, ka līdz šim Latvijas konkurētspējas uzlabošanas pamatā noteica darbaspēka izmaksu samazināšana, bet turpmāk izšķiroša loma būs spējai palielināt produktivitāti.

Pozitīvas tendences vērojamas arī iekšējā tirgū. Nodarbinātības palielinājums (2011.gadā par 2,5%, 2012.gadā – par 2,8%) un pakāpenisks darba samaksas kāpums (atbilstoši par 4,4% un 3,7%) sekmē privātā patēriņa palielinājumu. 2011.gadā privātais patēriņš par 4,8% pārsniedza 2010.gada līmeni, bet 2012.gadā – par 5,4%. Tomēr kopumā privātais patēriņš gandrīz par 20% atpaliek no 2008.gada 1.ceturkšņa līmeņa, kad aizsākās tā samazinājums.

Saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondu apguvi, tajā skaitā valsts ieguldījumiem infrastruktūrā un uzņēmumu investīcijām ražošanas iekārtās, strauji aug investīcijas. 2011.gadā investīcijas pieauga par 27,9%. Savukārt 2012.gadā pieauguma temps samazinājās, īpaši gada otrajā pusē, un bija 12,3% līmenī.

Pakāpeniska ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs. Tajā pašā laikā atsevišķas iedzīvotāju grupas, īpaši personas ar zemu izglītības līmeni un kvalifikāciju, situācijas uzlabošanas izjūt vājāk.

Turpina samazināties bezdarba līmenis – 2011.gadā tas bija 16,2%, kas bija par 3 procentpunktiem mazāk nekā 2010.gadā. Savukārt 2012.gadā tas samazinājās līdz 14,9%. Nedaudz pieaug arī ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits. 2011.gadā tas palielinājās par 0,6%, bet 2012.gadā situācija bija vēl

labāka (pieaugums par 1,3%). Straujāku pieaugumu ierobežoja negatīvās demogrāfijas tendences – iedzīvotāju skaita samazināšanās darbspējas vecumā.

Darba algas pieaugums 2011.gadā (bruto algas par 4,4% un neto par 4,5%) jāraksturo kā ļoti mērens, kas praktiski atbilst inflācijas kāpumam, jo reālās algas pieaugums bija tikai par 0,1%. 2012.gadā kaut arī bruto algas kāpums bija mazāks (par 3,7%), tomēr reālās algas pieaugums jau bija par 1,6%, pateicoties inflācijas samazinājumam.

Latvijas tautsaimniecības turpmākā attīstība joprojām būs cieši saistīta ar eksporta iespējām, tāpēc lielākais Latvijas izaugsmes risks saistīts ar globālās ekonomikas attīstību.

Nemot vērā sagaidāmo vājo ekonomikas attīstību Eiropas Savienībā, Ekonomikas ministrija prognozē, ka Latvijas ekonomikas izaugsme 2013.gadā būs nedaudz mērenāka nekā 2012.gadā un IKP pieaugums varētu būt 4% robežās.

Tautsaimniecības izaugsme vidējā termiņā lielā mērā būs atkarīga no diviem faktoriem. Pirmkārt, kādus risinājumus izejai no pašreizējā saspīlējuma finanšu sektorā spēs pieņemt eirozonas valstis, lai spētu izvairīties no iespējamās ekonomikas stagnācijas. Otrkārt, cik efektīva būs Latvijas valdības īstenotā struktūrpolitika ekonomikas konkurētspējas uzlabošanai ierobežotos finansējuma, t.sk. valsts budžeta, pieejamības apstākļos.

Straujākas izaugsmes scenārijā vidējā termiņā Latvijas izaugsmes tempi varētu sasniegt stabilu 5% pieaugumu gadā. Savukārt lēnākas izaugsmes scenārijā, saglabājoties vājai izaugsmei Eiropas Savienībā un nespējot uzlabot tirgojamo nozaru konkurētspēju, Latvijas ekonomikas atgūšanās no krīzes radītajām sekām būtu daudz lēnāka. Ekonomikas ministrija ir veikusi makroekonomiskās prognozes, kas atspoguļotas tabulas veidā (skat. 1.tabulu).

1.tabula

Makroekonomiskie rādītāji 2011.gadā un 2012.gadā un Ekonomikas ministrijas makroekonomisko rādītāju prognozes 2013. un 2014.gadam

	2011	2012	2013p	2014p
IKP (salīdzināmās cenās, milj. LVL/ milj. EUR)	7092 / 10092	7483 / 10648	7782 / 11073	8170 / 11625
IKP (faktiskajās cenās, milj. LVL / milj. EUR)	14275 / 20312	15512 / 22072	16450 / 23406	17654 / 25120
IKP pieaugums (salīdzināmās cenās, %)	5,5	5,5	4,0	5,0
IKP pieaugums (faktiskajās cenās, %)	11,7	8,7	6,0	7,3
Nodarbināto iedzīvotāju skaits (tūkst.)	861,6	885,6	906,0	925,0
Bezdarba līmenis (%)	16,2	14,9	12,2	10,5
Produktivitāte (salīdzināmās cenās, LVL)	8232	8456	8590	8832
Produktivitātes pieaugums (salīdzināmās cenās, %)	-	2,7	1,6	2,8
Vidējā bruto alga (mēnesī, LVL / EUR)	464 / 660	481 / 684	495 / 704	515 / 733
Vidējās bruto algas pieaugums, %	4,4	3,7	3,1	3,8

Patēriņa cenu pārmaiņas (%)	4,4	2,3	1,8	2,5
-----------------------------	-----	-----	-----	-----

p – Ekonomikas ministrijas prognozes

Nemot vērā to, ka valsts fiskālās politikas pamatā ir Finanšu ministrijas izstrādātās makroekonomisko rādītāju prognozes, tad papildus sniedzam arī jaunākās Finanšu ministrijas makroekonomisko rādītāju prognozes (skat. 2.tabulu).

2.tabula

**Makroekonomiskie rādītāji 2011.gadā un Finanšu ministrijas
makroekonomisko rādītāju prognozes 2012.-2014.gadam**

	2011	2012p	2013p	2014p
IKP (salīdzināmās cenās, milj. LVL/ milj. EUR)	7 092/ 10 091	7 483/ 10 647	7 781/ 11 071	8 093/ 11 515
IKP (faktiskajās cenās, milj. LVL/ milj. EUR)	14 275/ 20 312	15 453/ 21 988	16 312/ 23 210	17 353/ 24 691
IKP pieaugums (salīdzināmās cenās, %)	5,5	5,5	4,0	4,0
IKP pieaugums (faktiskajās cenās, %)	11,7	8,3	5,6	6,4
Nodarbināto iedzīvotāju vidējais skaits (tūkst.)	861,6	885,6	898,3	909,0
Bezdarba līmenis, %	16,2	14,9	12,6	11,3
Produktivitāte (salīdzināmās cenās, tūkst. LVL)	8,2	8,4	8,7	8,9
Produktivitātes pieaugums (salīdzināmās cenās, %)		2,6	2,5	2,8
Vidējā bruto alga (mēnesī, LVL/EUR)	464/ 660	482/ 686	502/ 714	527/ 750
Vidējās bruto algas pieaugums, %	4,3	3,9	4,2	5,0
Patēriņa cenu indekss (gada vidējais, %)	4,4	2,3	1,5	2,3

Labklājības ministrijas viedoklis

Minimālā mēneša darba alga ir instruments mazkvalificētu darbinieku aizsardzībai (nosakot minimālo cenu šāda veida darbam), nevienlīdzības mazināšanai un vienlaicīgi darbojas arī kā kopējā pieprasījuma uzturētājs. Pārāk augsts līmenis un/vai straujš kāpums var izraisīt bezdarbu aizsargājamajā kategorijā, jo īpaši mazo un mikrouzņēmumu gadījumos un reģionos. Piemēram, varētu vēl vairāk samazināties Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto Latvijas Republikas Profesiju klasifikatora 9.pamatgrupas „Vienkāršās profesijas” profesiju vakanču skaits, kā arī šādas darbavietas, palielinoties strukturālajam bezdarbam. Svarīgākajiem rādītājiem minimālās mēneša darba algas izmaiņu noteikšanai vajadzētu būt patēriņu cenu un produktivitātes izmaiņas, tomēr svarīgi analizēt arī tās apmēra adekvātumu, vērtējot māsaimniecību ienākumu un nabadzības datus, kā arī minimālās mēneša darba algas apmērus līdzīgās valstīs. Svarīgi atšķirt bruto un neto minimālo mēneša darba algu apmērus, kur pirmais ir darbaspēka izmaksu sastāvdaļa, kamēr otrais raksturo rīcībā esošo ienākumu mazkvalificēta darba veicējam, no kā izriet, ka tam ir dažāda ietekme gan uz darba tirgu, gan iedzīvotāju ienākumiem. Rīcībā esošo ienākumu ir

iespējams palielināt arī ar nodokļu sistēmas instrumentiem, piemēram, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo minimumu, tādējādi neradot nelabvēlīgu vai neskaidru ietekmi uz darba tirgus pieprasījumu, bet sniedzot būtisku atbalstu strādājošajiem ar zemiem ienākumiem.

Minimālās mēneša darba algas jautājumu Labklājības ministrijas seminārā 2013.gada 25.janvārī analizēja Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) ekonomists Mauro Pisu, vēršot uzmanību uz riskiem, kas saistīti ar to pārlieku lielu palielinājumu. Līdzīga rakstura diskusija norisinājās 01.02.2013. ES Nodarbinātības komitejas ārkārtas trīspusējā sanāsmē par algu jautājumiem, kurā piedalījās arī ES dalībvalstu sociālie partneri, Starptautiskā darba organizācija un Eiropas Centrālā banka, kur viens no secinājumiem bija, ka minimālās mēneša darba algas, nodokļu atbalsta pasākumu, algu subsīdiu un sociālās drošības sistēmām ir jādarbojas saskaņoti, savstarpēji mijiedarbojoties. Jautājums par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanas un nepaaugstināšanas riskiem un iespējām tika izskatīts arī Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas 2013.gada 27.marta sēdē.

Pēdējie pieejamie Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) „Darba ņēmēju skaita sadalījums pēc darba ienākumiem pa mēnešiem” apkopojuma dati ir par 2012.gada decembri, kad darba ņēmēju skaits, kuriem darba ienākumi ir līdz un minimālās mēneša darba algas apmērā (200 latu bruto jeb 146,08 latu neto), bija **198,6 tūkst. cilvēku** no darba ņēmēju kopskaita jeb **26,2%**, tai skaitā privātajā sektorā – **172,7 tūkst. cilvēku** no privātā sektorā nodarbinātajiem jeb **33,8%** un sabiedriskajā sektorā – **23,7 tūkst. cilvēku** no sabiedriskā sektorā nodarbinātajiem jeb **9,8%** (CSP sabiedriskajā sektorā neiekļauj sabiedriskās organizācijas – nodibinājumus, biedrības, fondus, politiskās un reliģiskās organizācijas), kas var liecināt gan par to, ka jau tagad minimālā mēneša darba alga ir relatīvi augsta vai pastāv neapmaksātas virsstundas, kā arī, ka daļēji šo situāciju ietekmē „aploksņu algas”.

2012.gadā novērojams, ka samazinās nodarbināto skaits, kuriem darba ienākumi ir līdz vai minimālās mēneša darba algas apmērā, bet palielinās nodarbināto skaits, kuriem darba ienākumi ir virs 200 latiem, kas ir pozitīva tendence, jo liecina par algu skalas izlīdzināšanos, tai labāk attēlojot darba produktivitāti, jo minimālā mēneša darba alga paredzēta zemāk kvalificētajiem darbiniekiem (visbiežāk Latvijas Republikas Profesiju klasifikatora 9.pamatgrupas „Vienkāršās profesijas” profesijās).

2.2. Plānotās izmaiņas nodokļu sistēmā (iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma, obligātās valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmju izmaiņas)

Likums „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” nosaka, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme ir **24 procenti**. Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumi Nr.1097 „Noteikumi par mēneša neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma apmēru iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai” nosaka, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja mēneša

neapliekamais minimums ir **45 LVL** un nodokļa atvieglojums par apgādībā esošu personu ir **70 LVL** (no 2013.gada 1.jūlija – **80 LVL**). Likums „Par valsts sociālo apdrošināšanu” nosaka, ka obligāto iemaksu likme, ja darba ņēmējs tiek apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, ir **35,09 procenti**, no kuriem **24,09 procentus** maksā darba devējs un **11 procentus** — darba ņēmējs.

Attiecībā uz izmaiņām nodokļu sistēmā Finanšu ministrija informē, ka nodokļu sloga mazināšana it īpaši zemo algu saņēmējiem, ir valdības prioritāte, tāpēc papildus tika diskutēts arī par ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma, kā arī atvieglojuma par apgādībā esošām personām paaugstināšanu:

- piedāvāts no 2014.gada ieviest diferencētu neapliekamo minimumu, nosakot, ka darba algai, kas nepārsniedz minimālo mēneša darba algu neapliekamais minimums ir **84 LVL** (120 EUR), bet darba algai virs minimālās algas neapliekamais minimums pakāpeniski tiek samazināts līdz pie darba algas 400 LVL neapliekamais minimums saglabājas esošajā līmenī **45 LVL**;
- atvieglojumu par apgādībā esošām personām piedāvāts paaugstināt no 80 LVL (kas stāsies spēkā no 2013.gada 1.jūlija) uz **98 LVL** (140 EUR).

Šie priekšlikumi tiks skatīti 2014.gada budžeta procesa ietvaros, ņemot vērā valsts budžeta fiskālās iespējas.

Vienlaikus paredzēts turpināt jau uzsākto reformu darba spēka nodokļu politikā, kas paredz pakāpeniski samazināt iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi: no 2014.gada 1.janvāra uz **22 procentiem**, bet 2015.gadā uz 20 procentiem.

Lai uzlabotu iedzīvotāju ar zemiem ienākumiem situāciju, efektīvākais instruments ir ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais minimums (turpmāk – nepaliekamais minimums), tāpēc Labklājības ministrija ir veikusi aprēķinus par minimālās mēneša darba algas un nepaliekamā minimuma paaugstināšanas apmēru salīdzinājumu (skat. 3.tabulu).

3.tabula

Minimālās mēneša darba algas un nepaliekamā minimuma paaugstināšanas apmēru salīdzinājums

Gads	Minimālā mēneša bruto darba alga, LVL	Neapliekamais minimums, LVL	VSAOI (darba ņēmēja daļa), %	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme, %	Minimālā mēneša neto darba alga, LVL	Starpība salīdzinājumā ar 2013.gadu, LVL
2013	200	45	11	24	146,08	-
2014	200	45	11	22	148,74	2,66
2014	200	75	11	22	155,34	9,26
2014	200	110	11	22	163,04	16,96
2014	200	140	11	22	169,64	23,56

2014	200	157¹	11	22	173,38	27,30
2014	210	45	11	22	155,68	9,60
2014	220	45	11	22	162,62	16,54
2014	230	45	11	22	169,57	23,49
2014	210	90	11	22	165,58	19,50
2014	220	110	11	22	176,92	30,84
2014	220	157	11	22	187,26	41,18
2014	230	140	11	22	190,47	44,39

Ja minimālo bruto algu paaugstina par **10%** (220 LVL), tad šāds apmērs ir ekvivalents neapliekamajam minimumam **110 LVL apmērā**, bet ja minimālo bruto algu paaugstina par **15%** (230 LVL), tad šāds apmērs ir ekvivalents neapliekamajam minimumam **140 LVL apmērā**.

Tomēr būtisks minimālās mēneša neto darba algas pieaugums ir iespējams, ja paaugstina gan minimālo mēneša bruto darba algu, gan neapliekamo minimumu.

2.3. Minimālās mēneša darba algas izmaiņas citās Baltijas valstīs (Igaunijā un Lietuvā)

Salīdzinot minimālo mēneša darba algu starp Baltijas valstīm sākot no 2013.gada 1.janvāra, var secināt, ka Igaunija un Lietuva apsteidz Latviju. Minimālā mēneša darba alga sākot ar 2013.gada 1.janvāri Igaunijā paaugstināta par 30 EUR jeb 10,3%, Lietuvā – par 57 EUR (24,5%) un Latvijā minimālā mēneša darba alga 2013.gadā netika paaugstināta un tās apmērs palika nemainīgs salīdzinājumā ar 2012.gadu (skat. 4.tabulu).

4.tabula

**Minimālā mēneša darba alga Baltijas valstīs
2011., 2012. un 2013.gada janvārī**

	2011.gada 1.janvāris		2012.gada 1.janvāris		2013.gada 1.janvāris	
	EUR	LVL	EUR	LVL	EUR	LVL
Latvija	282	200	286	200	285	200
Igaunija	278	197	290	203	320	225
Lietuva	232	164	232	162	289	203

Datu avots: Eurostat dati, 2013

Minimālās mēneša darba algas apmērs Latvijā ir par 3 LVL mazāks nekā Lietuvā un par 25 LVL mazāks nekā Igaunijā.

2.4. CSP aprēķinātā pilna iztikas minimuma patēriņa groza vidējā gada vērtība vienam iedzīvotājam mēnesī

Saskaņā ar Ministru Padomes 1991.gada 8.aprīļa lēmumu Nr.95 „Par iedzīvotāju naudas ienākumu nodrošināšanu” CSP katru mēnesi aprēķina pilna

¹Nabadzības riska sliekšnis 2011.gadā - 60% no ekvivalento rīcībā esošo ienākumu mediānas.

iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza vērtību vienai personai atbilstoši grozā iekļauto preču cenu izmaiņām. Iztikas minimuma patēriņa groza (turpmāk – iztikas minimums) lietiskais saturs apstiprināts ar iepriekš minēto lēmumu un ietver pārtikas preces, nepārtikas preces un pakalpojumus, kuru apjoms nodrošina cilvēkam sabiedrībā pieņemto minimālo iztikas līmeni.

2013.gada janvārī CSP aprēķinātais iztikas minimums sasniedza **175,46 LVL**, bet vidēji gadā (rēķinot 12 iepriekšējos mēnešus no pēdējiem CSP publicētajiem mēneša datiem uz rēķināšanas brīdi) iztikas minimums ir **175,87 LVL** (skat. 5.tabulu).

5.tabula

Iztikas minimuma patēriņa grozs vienam iedzīvotājam (LVL)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2009	174,41	172,47	172,49	171,61	170,13	168,38	166,77	165,06	165,38	165,16	163,49	162,72
2010	163,46	163,34	164,14	165,12	165,10	166,35	167,70	166,42	167,38	169,41	169,92	168,76
2011	171,41	172,28	173,51	174,22	176,11	176,63	174,27	172,14	172,25	172,75	172,05	172,30
2012	173,47	173,38	174,40	175,78	176,26	177,26	176,74	174,28	175,88	176,75	177,19	177,01
2013	175,46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Datu avots: CSP

Minimālā bruto mēneša darba alga ir 200 LVL, minimālā neto (bez nodokļiem) mēneša darba alga ir **146,08 LVL**, un 2013.gada janvārī tā sastāda **83,3%** no iztikas minimuma.

III. Labklājības ministrijas, Ekonomikas ministrijas un Finanšu ministrijas viedoklis par minimālās mēneša darba algas apmēru 2014.gadā

Labklājības ministrija, Ekonomikas ministrija un Finanšu ministrija kopīgi atbalsta minimālās mēneša darba algas apmēra paaugstināšanu 2014.gadā.

Ekonomikas ministrija uzskata, ka, ņemot vērā ekonomiskās situācijas uzlabošanos un pozitīvās izaugsmes perspektīvas (skat II. nodaļu), minimālo mēneša darba alga valstī no 2014.gada 1.janvāra ir iespējams paaugstināt no 200 LVL uz 220 LVL (jeb 315 EUR), kā tas ir piedāvāts Labklājības ministrijas 2.variantā.

Finanšu ministrija un Labklājības ministrija publiskai diskusijai piedāvāja jaunu variantu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu no 200 LVL uz 225 LVL jeb 320 EUR. Šis priekšlikums tika atbalstīts 2013.gada. 21.februāra sanāksmē, ko organizēja finanšu ministrs A.Vilks kopā ar labklājības ministri I.Viņķeli.

IV. Minimālās mēneša darba algas paaugstināšanai nepieciešamās izmaiņas budžeta ieņēmumos un izdevumos

Finanšu ministrija ir veikusi aprēķinus par papildus nepieciešamajiem izdevumiem un gaidāmajiem ieņēmumiem valsts budžetā 2014.gadā, ja no 2014.gada 1.janvāra tiek paaugstināta minimālā mēneša darba alga šādos 3 variantos:

- 1.variants** – paaugstināt minimālo algu no 200 LVL uz **210 LVL** (5,0%), sākot ar 2014.gada 1.janvāri (konvertējot (0,702804) un noapaļojot, **300 EUR**);
- 2.variants** – paaugstināt minimālo algu no 200 LVL uz **220 LVL** (10,0%), sākot ar 2014.gada 1.janvāri (konvertējot (0,702804) un noapaļojot **315 EUR**);
- 3.variants** – paaugstināt minimālo algu no 200 LVL uz **225 LVL** (12,5%), sākot ar 2014.gada 1.janvāri (konvertējot (0,702804) un noapaļojot **320 EUR**) (skat 6.tabulu).

6.tabula

Finanšu ministrijas aprēķini par papildus nepieciešamajiem izdevumiem un ieņēmumiem valsts budžetā 2014.gadā, milj. LVL

	1.variants	2.variants	3.variants
1. Izmaiņas valsts budžeta ieņēmumos:	+8,43	+16,40	+20,78
1.1. valsts pamatbudžets	+0,60	+1,17	+1,49
1.2. speciālais budžets	+5,41	+10,53	+13,34
1.3. pašvaldību budžets	+2,41	+4,70	+5,96
2. Izmaiņas valsts budžeta izdevumos:	-7,09	-10,39	-11,57
2.1. valsts pamatbudžets	-5,74	-7,38	-7,56
2.2. speciālais budžets			
2.3. pašvaldību budžets	-1,35	-3,01	-4,01
3. Finansiālā ietekme:	+1,33	+6,01	+9,21
3.1. valsts pamatbudžets	-5,14	-6,21	-6,08
3.2. speciālais budžets	+5,41	+10,53	+13,34
3.3. pašvaldību budžets	+1,06	+1,69	+1,95
4. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins, milj. LVL:			
4.1. Privātais sektors:			
4.1.1. Darba samaksas fonda pieaugums (<i>ņemot vērā CSB datu par nodarbinātā skaita sadalījumu par algu grupām un pieņēmums par darba algas pieaugumu katrā no šīm grupām</i>)	9,82	21,77	28,85
4.1.2. Darba devēja VSAOI	9,82*24,09% = 2,37	21,77*24,09% = 5,24	28,85*24,09% = 6,95
4.1.3. Darba ņēmēja VSAOI	9,82*11% =1,08	21,77*11% =2,39	28,85*11% =3,17
4.14. IIN	(9,82- 9,82*11%)* 22%	(21,77- 21,77*11%)* 22%	(28,85- 28,85*11%)* 22%

	1.variants	2.variants	3.variants
	=1,92	=4,26	=5,65
4.2. Pašvaldību iestādes:			
4.2.1. Darba samaksas fonda pieaugums (<i>ņemot vērā CSB datu par nodarbinātā skaita sadalījumu par algu grupām un pieņēmums par darba algas pieaugumu katrā no šīm grupām</i>)	1,09	2,42	3,23
4.2.2. Darba devēja VSAOI	1,09*24,09% = 0,26	2,42*24,09% = 0,58	3,23*24,09% = 0,78
4.2.3. Darba ņēmēja VSAOI	1,09*11% =0,12	2,42*11% =0,27	3,23*11% =0,36
4.2.4. IIN	(1,09- 1,09*11%)* 22% =0,21	(2,42-2,42 *11%)* 22% =0,47	(3,23-3,23 *11%)* 22% =0,63
4.3. Budžeta iestādes:			
4.3.1. Darba samaksas fonda pieaugums (<i>ņemot vērā CSB datu par nodarbinātā skaita sadalījumu par algu grupām un pieņēmums par darba algas pieaugumu katrā no šīm grupām, pieņemot, ka darba algas pieaugs algām līdz 600 LVL/mēn. (izvērstā skala)</i>)	4,50	5,80	5,94
4.3.2. Darba devēja VSAOI	4,50*24,09% = 1,08	5,80*24,09% = 1,40	5,94*24,09% = 1,43
4.3.3. Darba ņēmēja VSAOI	4,50*11% =0,50	5,80*11% =0,64	5,94*11% =0,65
4.3.4. IIN	(4,50- 4,50*11%)* 22% =0,88	(5,80- 5,80*11%)* 22% =1,14	(5,94- 5,94*11%)* 22% =1,16
4.4. Valsts mērķdotācija* pašvaldību māksliniecisko kolektīvu vadītājiem	-0,15	-0,18	-0,20
4.5. KOPĀ:			
4.5.1. Pamatbudžeta izdevumi darba samaksas fonda pieaugumam (<i>darba samaksas fonda pieaugums + darba devēja VSAOI</i>) un valsts mērķdotācijai* pašvaldību māksliniecisko kolektīvu vadītājiem	-4,50-1,08 -0,15= -5,74	-5,80-1,40 -0,18= -7,38	-5,94-1,43 -0,20= -7,56
4.5.2. Pašvaldību izdevumi darba samaksas fonda pieaugumam (<i>darba samaksas fonda pieaugums + darba devēja VSAOI</i>)	-1,09-0,26 = -1,35	-2,42-0,58= -3,01	-3,23-0,78= -4,01
4.5.3. VSAOI ieņēmumi (<i>privātā sektora, pašvaldības iestāžu un budžeta iestāžu darba devēja un darba ņēmēja VSAOI</i>)	2,37 + 1,08 + 0,26+ 0,12 + 1,08 + 0,50= +5,41	5,24 + 2,39 + 0,58+ 0,27 + 1,40 + 0,64 = +10,53	6,95 + 3,17 + 0,78+ 0,36 + 1,43 + 0,65 = +13,34
4.5.4. IIN ieņēmumi (<i>privātā sektora, pašvaldības iestāžu un budžeta iestāžu IIN</i>), no tā:	1,92 + 0,21 +0,88 = +3,02	4,26 + 0,47+ 1,14 = +5,87	5,65 + 0,63+ 1,16 = +7,44
pamatbudžetā: pašvaldību budžetos:	3,02*20%=0,6 3,02*80%=2,4	5,87*20%=1,2 5,87*80%=4,7	7,44*20%=1,5 7,38*80%=5,9

Datu avots: Finanšu ministrijas aprēķini

* Jāņem vērā, ka būs nepieciešams papildu finansējums mērķdotācijām republikas pilsētu un rajonu pašvaldībām – pašvaldību speciālajām pirmsskolas iestādēm, internātskolām un sanatorijas tipa

internātskolām, speciālajām internātskolām bērniem ar fiziskās un garīgās attīstības traucējumiem, kas tiks iesniegts vēlāk.

V. Priekšlikums NTSP lēmuma pieņemšanai

Izanalizējot un ņemot vērā iepriekšminēto informāciju, Labklājības ministrija piedāvā sociālajiem partneriem izvērtēšanai priekšlikumu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu 2014.gadā šādos divos variantos:

1. Minimālā mēneša darba alga no 2014.gada 1.janvāra tiek paaugstināta no 200 LVL līdz 220 LVL (315 EUR) jeb par 10%,

2. Minimālā mēneša darba alga no 2014.gada 1.janvāra tiek paaugstināta no 200 LVL līdz 225 LVL (320 EUR) jeb par 12,5%.

Labklājības ministre

I.Viņķele

11.04.2013. 11:40

3371

Labklājības ministrijas

Darba tirgus politikas departamenta vecākā referente

Aina Liepiņa,

Tālr. 67021519, fakss: 67021505,

E-pasts: Aina.Liepina@lm.gov.lv